

Трудове навчання

Календарно-тематичні плани

Варіативні модулі

7—9 класи

**ШКІЛЬНИЙ
СВІТ**
ЕКСПЕРТ
у галузі освіти

Бібліотека «Шкільного світу»

Трудове навчання
Орієнтовні
календарно-тематичні
плани
Варіативні модулі.
7—9 класи

Трудове навчання.
Бібліотека

*Схвалено науково-методичною комісією
науково-методичної ради
з питань освіти Міністерства освіти
і науки, молоді та спорту України
з трудового навчання та креслення
для використання у загальноосвітніх
навчальних закладах*

Київ
«Шкільний світ»
2012

УДК 373.5.091.214:62](073)

ББК 74.26.3

Т78

*Схвалено науково-методичною комісією науково-методичної ради
з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту
України з трудового навчання та креслення
для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
(протокол № 8 від 22.12.2011 р.)*

Упорядник: Л. Рак

Редакційна рада:

Л. Рак — відмінник освіти України,
М. Мосієнко — канд. філол. наук, Г. Кузьменко

За загальною редакцією Н. І. Боринець

Трудове навчання : Орієнтовні календарно-тематичні плани :
Т78 Варіативні модулі : 7—9 класи / За заг. ред. Н. І. Боринець ;
упоряд. Л. Рак. — К. : Шк. світ, 2012. — 128 с. — (Бібліотека
«Шкільного світу»).

ISBN 978-966-451-000-1.

ISBN 978-966-451-720-8.

Навчальний посібник містить орієнтовні календарно-тематичні плани варіативної складової частини (варіативних модулів для 7—9 класів) «Програм трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів. 5—9 класи» (нова редакція), які допоможуть учителю трудового навчання у плануванні уроків — визначенні їх тем та змісту, об'єктів проектування під час проектно-технологічної діяльності, добору необхідних матеріалів, обладнання, інструментів та пристосувань.

Посібник розрахований на вчителів трудового навчання, студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 373.5.091.214:62](073)

ББК 74.26.3

ISBN 978-966-451-000-1 (6-ка «Шк. світу»)

ISBN 978-966-451-720-8

© Боринець Н., 2012

© Рак Л., упорядкування, 2012

© ТОВ Видавництво «Шкільний світ»,
дополіграфічна підготовка, 2012

ЗМІСТ

Передмова	4
<i>Надія Боринець, Ірина Ходзицька. Технологія оздоблення одягу</i>	9
<i>Ірина Ходзицька. Технологія виготовлення виробів, в'язаних гачком та спицями</i>	16
<i>Надія Боринець. Технологія виготовлення швейних виробів (машинним способом)</i>	26
<i>Антоніна Чепурко. Технологія української народної вишивки</i> ..	34
<i>Надія Боринець. Технологія приготування страв. Традиції української національної кухні</i>	41
<i>Надія Боринець. Технологія заготівлі та зберігання продуктів</i> ..	50
<i>Надія Боринець. Технологія вирощування рослин та догляд за ними</i>	61
<i>Людмила Волянська. Технологія писанкарства</i>	69
<i>Антон Іваночко. Технологія природного землеробства</i>	77
<i>Роман Лецук, Володимир Гащак. Технологія електротехнічних робіт</i>	86
<i>Роман Лецук. Технологія слюсарної обробки металів</i>	94
<i>Валерій Адамчук. Технологія оздоблення виробів геометричним різьбленням</i>	102
<i>Володимир Гащак. Технологія інтарсії, інкрустації</i>	111
<i>Надія Боринець. Підсумковий проект. «Проектування та виготовлення комплексного виробу». 9 клас</i>	119

Передмова

Орієнтовні календарно-тематичні плани складено відповідно до *чинної програми «Трудове навчання. 5—9 класи (нова редакція)»* (за заг. редакцією В.М. Мадзігона).

Нова редакція програми спрямована на реалізацію принципу варіативності, який передбачає планування навчального матеріалу відповідно до віково-статевих особливостей учнів, їхніх інтересів, матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, регіональних умов та кадрового забезпечення.

Навчальна програма побудована за модульною системою. Вона складається з *інваріантних (обов'язкових), варіативних (на вибір) та базового (для класів, що не поділяються на групи хлопців і дівчат) модулів.*

Інваріантний зміст трудового навчання розрахований на засвоєння окремими групами *хлопців і дівчат*. На нього відводиться приблизно половина навчального часу. Інваріантна складова частина програми вивчається у *першому* півріччі, варіативна — у *другому*. У 9-му класі спочатку вивчається варіативний модуль, а потім проектується та виготовляється комплексний виріб (підсумковий проект).

Вивчення варіативних модулів відбувається за *окремо розробленими програмами* для 5—6 та 7—9 класів.

Варіативні модулі розраховані на **16 год кожен**. Їх обирає вчитель із зазначеного переліку, з урахуванням бажань учнів, матеріально-технічної бази, фахової підготовленості, регіональних традицій, наповнюваності класів.

Використання **резерву часу** в кожному класі вчитель вирішує самостійно. Його можна додати як до інваріантної, так і до варіативної складової частини програми у повному обсязі або в певному співвідношенні. Визначитися у використанні резервного часу доцільно після складання календарно-тематичного плану, ураховуючи кількість годин на вивчення предмета у першому та другому семестрі.

Варіативний модуль складається з **трьох розділів**:

1. Основи технології виготовлення виробу.
2. Проектування, виготовлення та оздоблення виробів.
3. Презентація виготовлених виробів.

Вивчаючи зміст *першого розділу*, учні ознайомлюються з основами тієї чи іншої технології, яку використовують для виготовлення спроектованого виробу в *другому розділі* «Проектування, виготовлення та оздоблення виробів». Завершується вивчення варіативного модуля у *третьому розділі* презентацією проектів.

В «Орієнтовних календарно-тематичних планах» теми уроків (занять) складаються з *теоретичної частини* і *практичної роботи*, назви яких визначені у плані. Таке саме формулювання тем уроків (занять) записується і в класний журнал. У змісті уроку дається назва практичної роботи та її складові частини. Якщо вчитель вважає за необхідне доповнити практичну роботу додатковою складовою частиною, то він це може зробити.

В основу програм трудового навчання покладено **проектно-технологічну діяльність**. Для виконання проектів учні використовують як *урочний*, так і *позаурочний* та *позашкільний* час. Виходячи з цього, окремі складові частини практичних робіт, зазначені у змісті уроків, учні можуть виконувати як домашнє завдання (воно є обов'язковим у кожному класі).

Наприклад, можуть бути такі завдання:

- розробка (уточнення) критеріїв виробу;
- пошук моделей-аналогів та їх аналіз;
- створення (коригування) ескізного малюнка задуманого виробу;
- складання (уточнення, коригування) плану роботи з виконання проекту;
- продовження роботи з виготовлення виробу (якщо вона не потребує спеціальних інструментів, обладнання, відповідних умов та буде забезпечено дотримання правил безпечної праці без нагляду вчителя тощо).

При цьому вчитель має враховувати рівень підготовленості учнів до самостійної роботи.

Обираючи варіативні модулі, учитель має враховувати такі **особливості**:

- учні 5 класу (і дівчата, і хлопці) *не виконують проекти, а тільки конструюють і виготовляють вироби*;
- учні 6—9 класів *виконують проект, але до портфоліо (проектної папки) готують документи, складність яких зростає з класом навчання*.

Орієнтовні календарно-тематичні плани варіативних модулів складені для викладання предмета за **1-м варіантом** (груп дівчат) та **2-м варіантом** (груп хлопців) програми. Ними можна скористатися і

при викладанні предмета за 3-м варіантом (змішана група — клас не поділяється на групи дівчат і хлопців), але при цьому зміст варіативного модуля треба інтегрувати зі змістом базового модуля.

ЗМІСТ БАЗОВОГО МОДУЛЯ 7—9 класи

Для класів, що не поділяються на групи хлопців та дівчат

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня
7 клас	
Проектування виробів	
Робота з інформаційними джерелами. Визначення зразків для проектування. Вибір та обґрунтування виробу для проектування й виготовлення. Метод фокальних об'єктів. Основні типи креслярських ліній. Розміри на кресленнях. Використання ескізу і креслень деталей виробу	<ul style="list-style-type: none"> • Використовує: <ul style="list-style-type: none"> — інформаційні джерела під час проектування виробу; — методи проектування та метод фокальних об'єктів при визначенні та обґрунтуванні конструкції майбутнього виробу; — ескіз або креслення під час проектування виробу; • обирає та обґрунтовує конструкцію об'єкта проектування
Конструкційні матеріали	
Види конструкційних матеріалів, які застосовуються для проектування й виготовлення виробів: природні матеріали та матеріали штучного походження (синтетичні). Захист різних конструкційних матеріалів від негативного впливу кліматичних та інших факторів. Догляд за виробами з натуральних матеріалів	<ul style="list-style-type: none"> • Розрізняє й добирає конструкційні матеріали для проектування виробу; • називає способи захисту різних конструкційних матеріалів; • обирає та обґрунтовує їх для проєктованого виробу; • здійснює догляд за виробами із натуральних матеріалів
Основи техніки і технологій	
Типові та спеціальні деталі. Види з'єднань деталей: рухомі й нерухомі, рознімні й нерознімні	<ul style="list-style-type: none"> • Розрізняє типові та спеціальні деталі, види з'єднань
8 клас	
Проектування виробів	
Комбінаторика у художньому конструюванні. Симетрія й асиметрія. Ритм. Динамічні й	<ul style="list-style-type: none"> • Використовує елементи комбінаторики в конструюванні виробу;

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня
<p>статичні форми. Рівновага. Фактура матеріалу.</p> <p>Виконання ескізного малюнка виробу із зазначенням інформації, необхідної для його виготовлення</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>розуміє й пояснює</i> на прикладі проектного виробу симетрію та асиметрію, поняття динамічної й статичної форми; • <i>виконує</i> ескізний малюнок проектного виробу із зазначенням інформації, необхідної для його виготовлення
Конструкційні матеріали	
<p>Матеріали хімічного походження (штучні, синтетичні). Їх переваги й недоліки порівняно з натуральними матеріалами. Способи отримання штучних і синтетичних матеріалів; їх вплив на здоров'я людини та навколишнє середовище</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Називає</i> матеріали хімічного походження, наводить їх приклади на основі проектного виробу; • <i>характеризує</i> переваги й недоліки штучних матеріалів порівняно з натуральними; • <i>обґрунтовує</i> добір штучних матеріалів на прикладі майбутнього виробу; • <i>пояснює</i> способи отримання штучних і синтетичних матеріалів, їх вплив на здоров'я людини та навколишнє середовище
Основи техніки і технологій	
<p>Відомості про основні базові технології: механічні, хімічні, біологічні, енергетичні, інформаційні</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Називає</i> основні базові технології, пояснює які з них будуть використані під час виготовлення виробу
9 клас	
Проектування виробів	
<p>Основи біоніки у проектуванні. Виконання моделей і макетів із різних матеріалів (пластилін, папір, картон, текстильний матеріал тощо)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Називає і використовує</i> в роботі над проектом основні елементи біоніки; • <i>мас уявлення</i> про виконання макетів і моделей проектного виробу
Конструкційні матеріали	
<p>Композиційні матеріали — один із сучасних видів технологій створення нових конструкційних матеріалів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Характеризує</i> особливості композиційних матеріалів, способи їх отримання
Основи техніки і технологій	
<p>Автоматизація, комп'ютеризація технологічних процесів, застосування промислових роботів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Пояснює</i> сутність процесу автоматизації сучасного технологічного процесу;

Навчально-методичний посібник

Бібліотека «Шкільного світу»

Трудове навчання
Орієнтовні календарно-тематичні плани
Варіативні модулі. 7—9 класи

На обкладинці використано фрагмент картини Тропіна В. А. «Кружєвниця»

Упорядник Рак Людмила Миколаївна

Формат 60×84/16.

Умовн. друк. арк. 7,44. Наклад 2000 пр.

Зам. 2213.

ТОВ Видавництво «Шкільний світ»

01014, м. Київ, вул. Тимірязєвська, 2

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 775 від 21.02.2002 р.

Видруковано з готових діапозитивів в ПП «Житомирська облдрукарня»,
10014, Житомир, вул. Мала Бердичівська, 17

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ЖТ № 1 від 06.04.2001 р.